

S Z A K M A I B E S Z Á M O L Ó

az Erkel Ferenc Társaság 2018. évi tevékenységéről, programjairól

Az Erkel Ferenc Társaság (5700. Gyula Városház utca 13., Adószám: 19061089 - 1 - 04 Bankszámla-szám: MKB Bank Zrt. 10300002-10631288-49020011) 2018-ban saját bevételein (tagdíjak, pénzügyi kamatjöváírás) felül az **EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTERIUMA, GYULA VÁROS ÖNKORMÁNYZATA, a MAGYAR MŰVÉSZETI AKADÉMIA, valamint az EMBERI ERŐFORRÁS TÁMOGATÁSKEZELŐ - NEMZETI KULTURÁLIS ALAP** államtitkári kerete támogatásában részesült a művészeti szakterületén ellátott szakmai munkájának, illetve működésének segítése céljából. A támogatásokat az Egyesület a pályázataiban benyújtott költségtervekben meghatározott módon, a pályázati célok tényleges megvalósítására használta fel.

Társaságunk **ERKEL FERENC** 125 esztendővel ezelőtti elhunytá alkalmából **2018-at ERKEL EMLÉKÉV**nek hirdette meg. Ennek szellemében, és az ugyancsak 125 esztendeje távozott, sajnálatosan háttérbe szorult kitűnő zeneszerző kortárs **BELICZAY GYULA** műveinek újrabemutatói szándékával állítottuk össze az emlékévé „**ERKEL NYOMÁBAN, ÉLETMŰVÉHEZ KÖTŐDŐ KEDVES TELEPÜLÉSEIN**” zenei-, művészeti programját.

A sorozatot – melyben kiemelkedő szerepet vállalt a **Gyulai Erkel Ferenc Vegyeskar** és az Erkel Bicentenáriumi esztendejében alakult **István Király Operakórus** – az Erkel Ferenc életéhez leginkább köthető településeken, Gyulán, Budakeszin és természetesen Pest-Budán valósítottuk meg, de más alkalmakon; így pl. Debrecenben, Pécsen, vagy a Magyar Kultúra Napjához kapcsolódva Balatonlellén is csatlakoztunk a megemlékezésekhez.

Február 24-i gyulai előkészítő ELNÖKSÉGI ÜLÉSünkön újonnan megválasztott tagként először vett részt **Áchim Erzsébet** Gyuláról elszármazott orgonaművész és **Erkel Ferencné** Debrecenből. A megbeszélésen áttekintettük az ERKEL EMLÉKÉV tervezett programjait, azok forrásait, illetve további együttműködési lehetőségeket zenei társszervekkel.

Március 6-án a **Magyar Kodály Társasággal** és a **KÓTA**-val közös szervezésben valósítottuk meg azt a jótékony célú EMLÉKMISÉT Kodály halála 51. évfordulójának emlékére a budapesti **Terézvárosi Avilai Szent Teréz templomban**, mely a galyatetői Kodály-kápolna harmóniumának felújítását támogatta, s amelynek kapcsán *miniszteri külön keret segítségével 2019-ben lehetővé válik a teljes kápolna rekonstrukciója(!)* is. A *Missa brevist Szarka Emília, Duba Szilvia, Heim Mercedes, Viszló István és Klézli János* énekművészekkel, valamint a **Kőbányai Szent László Templom kórusával** és a **Budai Ciszterci Szent Alberik Kórus**sal (karigazgatók: **Varsányi István, Somogyváry Ákos**) **Mészáros Zsolt Máté** orgonaművész kíséretével adtuk elő.

Ezt követően március 15-én ismét Gyulán, a Mogyoróssy János Városi Könyvtárban került sor évi rendes KÖZGYÜLÉSünkre, melyen a szokásos napirendi pontok megtárgyalásán túl – az Egyesület tisztségviselői mandátumainak részleges lejáta miatt – többek között őszi rendkívüli közgyűlés összehívását is elhatároztuk.

Ugyanezen a napon a Gyula város ünnepi testületi üléséhez kapcsolódó XXIX. TÖRTÉNELMI HANGVERSENYünkön **Kassai István** Liszt-díjas zongoraművész, Társaságunk elnökségi tagja adott humoros történetekkel is fűszerezett nagyszerű áttekintést a Széchényi-család zeneszerző tagjainak szellemesen változatos és igazán élvezetes zongora-darabjaiból. A hangverseny bevezetéseként nyújtottuk át az „*Erkel Ferenc Társaság Tiszteletbeli Tagja*”

díszoklevelet **Gerenday Ágnes** karnagynak, az EMMI komolyzenei ügyekért felelős, nyugalmazott munkatársának három évtizedes áldozatos tevékenységének köszönhetően.

A **Magyar Kórusok, Zenekarok és Népzenei Együttesek Szövetségével** közös szervezésben március 24-én jeles előadók – t.k. **Dombóvári János, Dr. Németh Csaba, Sziklavári Károly** társasági tagjaink és **Dr. Windhager Ákos** – érdekes előadásokkal, valamint a **Fővárosi Énekkar** (karigazgató: **Krasznai Gáspár**) részvételével, **Hartyányi Judit** karnagy, nyugalmazott egyetemi oktató és e sorok írójának vezetésével ERKEL SZAKMAI KONFERENCIA valósult meg a **Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem** Kupola-termében.

A **KÓTA Ifjúsági és Zenepedagógiai Bizottságával** karöltve április 13-15 között háromnapos, "XXVI. SZAKMAI NAPOK ÉS KONCERTEK" programsorozatot szerveztünk a szülővárosban, Gyulán, ahol az ország ének-zene tanár-karnagy kollégáinak színe-java képviseltette magát. A rendezvény nyitányaként **Kónya István** alpolgármester úrral és Budakeszi képviselőjében **Somogyiné Tassi Valéria** zeneiskolai igazgató-helyettes asszonnyal közös sajtótájékoztatót mutattunk be az ERKEL EMLÉKÉV teljes tervezett programját. A szakmai napok keretében - melynek együttműködő partnerei voltak **Gyula Város Önkormányzata Kónya István alpolgármester** úr védnökségével, a **Gyulai Tankerületi Központ**, az **Erkel Ferenc Gimnázium**, az **Erkel Ferenc Alapfokú Művészeti Iskola**, az **Erkel Ferenc Nonprofit Kulturális Kht.** gondozásába tartozó **Erkel Ferenc Emlékház** és a **Gyulai Vigadó** - többek között regionális Ifjúsági kórusverseny, Karnagyklub, egész napos Szakmai fórum és Ünnepi hangverseny valósultak meg. E programokon a karvezető szakma jeles képviselői tartottak előadásokat; a teljesség igénye nélkül: **Dr. Mindszenty Zsuzsanna** és **Dr. Kertész Attila** Liszt-díjas karnagyok; a KÓTA és a Kodály Társaság elnökei, **Hraschek Katalin** karnagy, a KÓTA Ifjúsági és Zenepedagógiai Bizottsága elnöke (akivel kezdettől szoros együttműködésben szerveztük a rendezvényt), **Soltészné Lédeczi Judit** Liszt-díjas karnagy, valamint **Dr. Németh Csaba** helytörténész. A SZAKMAI NAPOK-at záró - Erkel Ferenc és Beliczay Gyula műveiből válogatott - ÜNNEPI HANGVERSENY-re a Gyulai Vigadóban került sor. A koncertet az **Erkel Ferenc Vegyeskar** a zeneszerző kórusműveiből szerkesztett nagyszerű blokkjával nyitotta meg **Perlaki Attila** karnagy úr vezényletével, majd a **Gyulai Kamarazenekar** (művészeti vezető: **Veres József**) tolmácsolásában *Beliczay Gyula: Serenade Op.36.* című változatos érdekes zenekari darabját hallgathatta meg a közönség. Ezt két "villáminterjú" követte **Schnöller Szabina** szoprán és **Jekl László** basszus énekművészekkel, akik *Erkel Magyar Cantate* című műve újkori, a 2010-es Erkel-bicentenáriumi bemutatójának is szólistái voltak. Az ünnepi hangversenyt e mű előadásával zártuk, – a két már említett művészen kívül **Heim Mercedes, Komáromi Márton**, a Vegyeskar, a Kamarazenekar és **Gál Csaba** orgona közreműködésével – melyet a részint szakmai, részint civil közönség hosszantartó tetszésnyilvánítással honorált.

Hasonlóképpen együttműködtünk a **Pedagógus Kórusok Országos Társaságával** Debrecenben június 2-án; az "*Erkel Ferenc halálának 125. és a Debreceni Dalárünnep 150. évfordulója tiszteletére*" a debreceni **Maróthy Gyula Pedagógus Kórus** által rendezett KÓRUSTALÁLKOZÓN. A programon az ország 22 településéről érkezett pedagóguskórusok adtak igen színvonalas hangversenyeket négy helyszínen, melyet nagyszabású összkari éneklés zárt a **Debreceni Nagytemplom** előtti Kossuth téren. A **Kistücsök citerazenekarral** kísért **Szent Efrém Görögkatolikus Általános Iskola** (művészeti vezető: **Gáll Péter**) népdalcsokrának hangulatos előadását követően *Erkel Fohászat a Bánk bán c. operából* **Iványi Tamás** karnagy, illetve *Erkel-Vörösmarty-Bárdos: Szózatát e sorok írójának* irányításával énekelte a mintegy 550 fős összkar. Megindító pillanatok voltak mind a résztvevők, mind a hallgatóság számára.

Június 15-én, Erkel Ferenc halálának 125., valamint Hymnusza születésének 174. évfordulóján a zeneszerző életének három talán legfontosabb települése, Gyula, Budakeszi és Pest-Buda polgárainak tekintélyes számú jelenlétében emlékeztünk meg róla, életművéről.

Az **EMLÉKNAP** – mely egyben a jubileumi XXX. BUDAKESZI ERKEL NAPOK nyitányát is jelentette a **Budakeszi Erkel Ferenc Művelődési Központ** rendezésében **Tóthné Fajtha Anita** igazgató asszony irányításával – a FIUMEI ÚTI SÍRKERTben kezdődött.

A koszorúzási ünnepség előtt fájó szívvel emlékeztünk meg a néhány nappal korábban elhunyt **†Ittész Mihály**ról a Magyar Kodály Társaság néhai elnökéről, akivel sok esztendőn keresztül példamutató együttműködésben dolgozhattak együtt az Erkel Ferenc Társaság mellett a hazai zenei élet vezető szervezetei, képviselői is.

Az Erkel sírja előtti tiszteletadás a Gyuláról **Kónya István alpolgármester** úr, Budakesziről pedig **Bakács Bernadett alpolgármester** asszony vezette városi delegációk, az **Erkel-család** tagjai, a **Kodály Társaság Társelnöke B. Horváth Andrea** karnagy és számos társasági tag, valamint vendég részvételével zajlott.

Az alpolgármesteri köszöntőket a gyulai **Erkel Ferenc Vegyeskar** által előadott kórusművek keretezték **Perlaki Attila** karnagy úr avatott irányításával. Az ünnepség a koszorúk és virágok elhelyezésével, majd a Hymnusz közös eléneklésével zárult a Kerepesi temetőben. A megemlékezés technikai lebonyolítását a **Nemzeti Örökség Intézete (NÖRI)** munkatársai segítették, melyért ezúton is köszönetet mondunk!

A következő helyszínre együttesen indult a két Erkel-település delegációja. 15 órakor BUDAKESZIN, a FŐ TÉRI PARK Erkel mellszobránál folytatódott a megemlékezés **dr. Györi Otilia polgármester** és **Kónya István alpolgármester** köszöntőjével, majd ünnepi műsorral. Ebben hálás hallgatóság előtt, nagy sikerrel működött közre **Kiss-B. Atilla** Kossuth- és Liszt-díjas operaénekes, az LFZE művésztanára, az MMA elnökségi tagja, a **Budakeszi Erkel Ferenc Kamarakórus Farkas László** karnagy és a **Budakeszi Népdalkör Kis Csongor Áronné** vezetésével. Térzenét **Zwickl Mihály és Fúvószenekara** adott. A KOSZORÚZÁST KÜLTÉRI SAKKTÁBLA AVATÁS keretében baráti sakkmérkőzés követte Gyula és Budakeszi között, mely után az **Erkel Ferenc Művelődési Központ** hagyományos "*Erkel Kávézó*" és "*Erkel fagyalt*" programja teremtett lehetőséget kötetlen, baráti beszélgetésekre. A XXX. ERKEL NAPOK programjai 21 órakor a Bánk bán film vetítésével, június 16-án pedig ERKEL KÓRUSOK TALÁLKOZÓJÁVAL folytatódtak.

A június 15-i gazdag programsorozatra a 18 órakor a **Budavári Nagyboldogasszony (Mátyás) Templomban** celebrált **EMLÉKMISE-HANGVERSENY** tette fel a koronát. A szertartás nem csak **Erkel Ferenc**nek, de az ugyanabban az esztendőben elhunyt **Beliczay Gyulának** is emléket állított. Abban a templomban, melynek 1839-1862 között Erkel apósa, **Adler György** volt a karnagya, aki pedig a barokk és preklasszika határán alkotó neves egyházi szerző, **Istvánffy Benedek** leszármazottjaként született.

Beliczay Gyula vasúti főmérnök és zeneszerző a XIX. század utolsó harmadának egyik legismertebb, Európa-szerte népszerű muzsikusa volt. 1875-ben kormányzati ösztöndíjjal egyszerre tanulmányozhatta Nyugat-Európa zenei életét és vasúti fejlődését. Később művei kiadásáért neves európai kottakiadók versengtek. 1890-ben komponált *F-dúr miséje* (Op.50.) nagyszerűen ötvözi a misekompozíciók évszázados hagyományait a romantika kivételesen expresszív hangzásvilágával mértéktartóan, ugyanakkor fölényes mesterségbeli tudásról tanúságot téve. A művet a Mátyás Templom szentélyében szólaltatta meg a mintegy 120 tagú előadói apparátus: a **Gyulai Erkel Ferenc Vegyeskar**, az **István Király Operakórus**, a **MÁV Szimfonikus Zenekar** és est szólistái: **Schnöller Szabina**, **Heim Mercedes**, **Komáromi Márton** és **Jekl László** énekművészek. Az orgona játszóasztalánál **Mészáros Zsolt Máté** foglalt helyet. A mise változó részeiben, majd az emlékhangversenyen **Erkel szakrális karművei**, végül pedig a *Magyar Cantate* hangzottak el **Perlaki Attila** és **Somogyváry Ákos** vezényletével. Az est hallgatósága kitartó tapsal jutalmazta az előadást.

Az ERKEL MEGEMLEKEZÉSEK őszi programjai Gyulán október 6-án, az ARADI VÉRTANÚK EMLÉKNAPJÁN folytatódtak. *Johannes Brahms* – magyar hegedűművész barátai **Reményi Ede** és **Joachim József** ihlette - *21 Magyar Tánc* sorozatát azok zenei előzményeinek bemutatásával **Elek Szilvia** és Kassai **István** zongoraművészek négykezes változatban adták elő. Idézet Elek Szilvia gondolataiból: *"E tragikus emlékü napon a magyar szabadságharc eszméivel mindig is azonosuló Johannes Brahms Magyar táncai szólalnak meg az eredeti, első szerzői változatban; zongora négykezes előadásban. Mint köztudomású, a zeneszerző rajongott a magyar muzsikáért, amit műveinek dallamvilága lépten-nyomon tükröz is, azt viszont kevesen tudják, hogy ezúttal Brahms többnyire feldolgozója volt a már eleve meglevő magyar dallamoknak. Az esten - újdonságként - válogatás hangzik el a komponista által alapul vett eredeti magyar darabokból is, amelyek révén egyrészt fültanúi lehetünk az eredeti magyar táncdarabok, dalok üde frissességének, másrészt Brahms zeneszerzői teljesítményének nagyságrendje is újfajta megvilágításba kerülhet."* A két előadó rendkívüli sikerű hangversenye emelkedett, hol melankolikus, hol izzó hangvételi szférája békévé oldotta a megemlékezést, méltó lezárását adta a gyásznapnak a Gyulai Városházán.

Egy hónappal később, Erkel november 7-i születési évfordulóján a hagyományos GYULAI VÁROSI MEGEMLEKEZÉSEKET követően: KOSZORÚZÁS az Erkel Emlékháznál, majd a komponista mellszobornál, ZENETÖRTÉNETI VETÉLKEDŐ a Művelődési Házban, ismét a Gyulai Vigadó adott otthont egy nagyszabású ORATÓRIKUS HANGVERSENYNEK. Ezen immár többszörösen visszatérő vendégművészeink, **Schnöller Szabina**, **Heim Mercedes** mellett a régió kiváló együttese, a **Békés Megyei Szimfonikus Zenekar** (koncertmester: **Uhrin Viktor**), a **Gyulai Erkel Ferenc Vegyeskar** és a **Békéscsabai Bartók Béla Kórus** (karigazgató: **Perlaki Attila**) működtek közre irányítással.

A műsort Erkel két fohásza, a Szózat és a Hymnus keretezte. Énekes szólistáink és a két kórus alkotta Nőikar elsőként *G. B. Pergolesi Stabat Mater* c. művét szólaltatta meg a zenekar vonóskarának nagyszerűen alkalmazkodó kíséretével, kivételes átéléssel. A lelkes közönség soraiban helyet foglalt a **Bognár Levente alpolgármester** vezette **Aradi delegáció** is, akik ezen a napon részt vettek a szintén hagyományos "GYULA-ARAD KÉZFOGÁSOK" rendezvénysorozaton, melynek a hangversenyünk egyben záró eseményeként is szolgált. A műsor második felében idén másodízben, ezúttal Gyulán csendültek fel *Beliczay Gyula F-dúr miséjének* hangjai hallgatóságunk nagy meglepedésére, visszajelzéseik alapján igen nagy sikerrel.

A Magyar Művészeti Akadémia Művészetelméleti és Módszertani Kutatóintézete november 19-én „KORTÁRSUNK ERKEL” KONFERENCIÁT rendezett a **Pesti Vigadó Makovecz-termében** **Dr. Windhager Ákos** művelődéstörténész szerkesztésében, sokszínű témaválasztással. A tudományos ülészak „...két eddig kevésbé figyelemre méltított területet állított középpontba: a művek politikai reprezentációhoz való viszonyát, illetve a karmesteri-zenekarvezetői örökséget”/idézet a programfüzetből/ A konferencia **előadói** és **témái**: **Ókovács Szilveszter** – *Erkel operái...*, **Kovács Géza** – *Erkel megsokasodott zenekari öröksége*, **Somogyváry Ákos** – *A himnusz műfaji stációi az életműben*, **Gombos László** – *Erkel utódlása a Zeneakadémián...*, **Kiss Eszter Veronika** – *Kottával írt történelem*, **Dubrovay László** – *Tavaszi szimfónia*, **Kocsár Balázs** – *Az Erkel-operák bel canto stílusa*, **Lantos Szabó István** – *Erkel Friss Magyarjának kézírata*, **Debreczeni-Droppán Béla** – *Erkel és a Nemzeti Múzeum*, **Windhager Ákos** – *Erkel és Liszt párhuzamos közéleti megnyilvánulásai* voltak, melyeket a hallgatóság hozzászólásai, kérdései tagoltak. Az előadás-sorozat végén filmvetítés keretében tekinthette meg a közönség Erkel Ferenc Magyar Cantate c. művének 2010. november 6-i, újkori bemutatóját.

Az eredetileg november 10-re Budakeszire tervezett előadásunkat, Brahms 21 Magyar Tánca négykezes változatainak hangversenyét betegség miatt december 1-re halasztottuk. A Czövek Erna Zeneiskola családias Kamaratermében ismét nagyszerű pillanatokot szerzett hallgatóságának **Elek Szilvia** és a Liszt-díjas **Kassai István** zongoraművész kettőse. Előadásukat hosszú, ráadást is „kikényszerítő” vastappsal jutalmazta a hálás közönség.

Az Erkel Emlékév eseményeihez kapcsolódott, szimbolikus zárásának is tekinthető az a nagyszabású – szentmisével egybekötött – JÓTÉKONYSÁGI HANGVERSENY, amelyet a **Katolikus Karitás** országos akciójának részeként a Budapesti Szent István Bazilika Caritas szervezete rendezett. A december 5-i esemény szakmai támogatója volt az Erkel Társaság; azon ismét az **István Király Operakórus**, **Schnöller Szabina**, **Heim Mercedes**, **Komáromi Márton** és **Jekl László** énekművészek működtek közre *Beliczay Gyula Miséjének*, valamint *Erkel*, *Liszt* és *Kodály szakrális műveinek* tolmácsolásában, **Mészáros Zsolt Máté** orgonaművész kíséretével. A rendezvény fővédnöke **Harrach Péter**, "házigazdája" **Écsi Gábor** atya, a Katolikus Karitás országos igazgatója volt. Köszöntőjében elmondta; a Magyarország-szerte mintegy 300 helyszínen történő gyűjtőakció hivatott többek között biztosítani a rászoruló adventi-karácsonyi megajándékozását, amelyhez a bazilikai hangversennyel jelentősebb mértékben járulhattunk hozzá.

Bár szorosan véve nem az Erkel Ferenc Társaság éves szakmai programjába illeszkedően, mégis a társszervezetekkel, a **Magyar Kodály Társasággal** és a **KÓTA**-val való szoros együttműködés jegyében emlékeztünk meg Kodály Zoltán születésének 136. évfordulójáról. December 16-án délelőtt 11 órakor a **Kőbányai Szent László Énekkar** (karigazgató: **Varsányi István**), és a **Ciszterci Szent Alberik Kórus** – csatlakozva a Kóruszövetség MAGYAR KÓRUSOK NAPJA felhívásához – Kodály: Missa Brevis c. művét és motettáit énekelte a Kőbányai Szent László Templom Advent harmadik vasárnapi ünnepi szentmiséjén. A Mise szólistái a Rádiókórus tagjai: **Szarka Emília**, **Duba Szilvia**, **Zámbó Szilvia**, **Bardócz Erzsébet**, **Viszló István** és **Lettner Zsolt**, valamint **Mészáros Zsolt Máté** orgonaművész voltak e sorok írójának vezényletével.

Az ERKEL EMLÉKÉV programsorozatának gazdag kínálata az országos és regionális szinten számos helyszínen megjelent szakmai és civil résztvevők számára egyaránt jelentős többlet tudással - információval tudott szolgálni. Általa több száz, a magyarországi zenekultúrában aktív kolléga, diák, zeneiskolai tanuló, kórus- és zenekari tag, valamint többeszes befogadó hallgatóságunk részesülhetett hosszú távra szóló élményekben.

Az „ERKEL NYOMÁBAN, ÉLETMŰVÉHEZ KÖTŐDŐ KEDVES TELEPÜLÉSEIN” című programsorozat megvalósulásáért ezúton is kifejezem köszönetemet az **Emberi Erőforrások Minisztériumának**, a **Magyar Művészeti Akadémiának**, **Gyula** és **Budakeszi Város Önkormányzatainak**, közvetlen munkatársaimnak: **Décsi János** alelnökünknek és **Sós Judit** titkárunknak, **Perlaki Attila** karnagy úrnak, továbbá gyulai és budakeszi segítőinknek, Kollégáimnak a Magyar Kórusok és Zenekarok Szövetségében, a Kodály Társaságban, valamint a hangversenyeken közreműködő énekes és zenekari Művész Barátainknak, Kórustagjainknak.

Gyula-Budapest, 2018, december 16., A Magyar Kórusok Napján

Somogyváry Ákos